

071/1 DYRDALSELVI

FYLKE: Sogn og Fjordane
Kommune: Aurland og Leikanger

Nedbørfelt: 51 km²
Toppunkt: 1611 moh.
Utløpspunkt: 0 moh.
Marin grense: 135 moh.
Kraftpotensial: 21 GWh
SP-kategori: II
Økonomiklasse: 6
Naturgeogr. region: 35c, 37e

Dyrdalselvi renner ut i Nærøyfjorden, en smal, lang sidefjord på sørsiden av Sognefjorden. Klimaet er kjølig oseanisk til svakt kontinentalt med forholdsvis liten årsnedbør, ca 1000-1500 mm. Nærøyfjorden har svært markerte relieffkontraster og et landskapsbilde som domineres av steile bergvegger, store fossefall og alpine terrengformer. Landskapet er preget av et iserodert dalføre som er hengende i forhold til Nærøyfjorden. Dalen ender i en botn. Elva renner i jevne stryk, og det er relativt få fosser.

Gabbro er dominerende bergart. Gneis og anortositt finnes i deler av feltet.

Bjørkeskog er den vanligste skogtypen, men det er innslag av furu på små koller i tørrere partier og gråor på fuktigere områder. Vassdraget har også flommarkskog med gråor og mindre bestand av edelløvsskog i sørøsteksponerte rasmarker.

Beitepåvirkningen i vassdraget er stor, men ellers er vassdraget og fjorden svært lite berørt av tekniske inngrep.

Naturfaglige verdier

Vassdraget er representativt for de næringsfattige områdene i Nærøyfjorden. Vassdraget er uten tekniske inngrep, men preget av beitevirksomhet. Vassdraget må sees i sammenheng med hele området omkring Nærøyfjorden som er et stort og nesten inntakt fjordlandskap med få tekniske inngrep. Området er foreslått som landskapsvernområde. Det er tidligere ikke vernet vassdrag i området.

Geofag

Landformene er klart glasialt dannet, men i de høyeste partier er restene etter den paleiske overflaten tydelige. Senere har elvene gravd i den breeroderte overflaten. Rasskar er vanlig. Rester etter breelvdeltaet nede ved fjorden sees opp til 55 moh. Dagens elv videreutvikler sitt delta. I dalsidene er avsetningene sterkt ravinerte. Blokkhav og bart fjell dominerer i høyfjellet.

Middels verneverdi **

Botanikk

Som følge av næringsfattig berggrunn og jordsmonn er vegetasjonen generelt fattig, lite variert og lavproduktiv. På flatene i nedre deler av vassdraget er det blandingsskog med gråor, bjørk og på skrint jordsmonn furu. Flommarkskogen er beitepåvirket og dominert av gras i feltsjiktet.

Stor verneverdi ***

Landfauna

Vassdraget har minst 93 fuglearter, et høyt antall i et såpass lite nedbørfelt. Flere sjeldne/truede og sårbare arter er observert. Ved Vassetvatnet finnes et større myrområde som er en viktig hekkebiotop

for mange fuglearter. Vassdraget ser ut til å ha en relativt rik rovfuglfauna, og mange arter hekker innen nedbørfeltet.

Bestanden av hjort er god og har vært i vekst de siste årene. Rein fra bestanden på Vikafjellet kan trekke østover mot Dyr dalen. Reven er tallrik, mens andre rovpattedyr i området er mink, røyskatt og snømus.

Stor verneverdi ***

Vannfauna

Elva renner bratt det meste av strekningen, men mot sjøen er terrenget slakere og sjørreten kan sannsynligvis gå opp her. Elva er stri og masseførende og dårlig egnet for gyting og oppvekst.

Liten verneverdi *

Kulturminneverdier

Det er gjort steinalderfunn ved fjorden. Gravrøyser og gravfunn vitner om fast gårdsbosetting på Dyr dal og Drego i yngre jernalder. Tuft og røyser på Dyr dal kan være spor etter en ødegård. På ødestølene Kolsete og Toristølen kan det være spor etter stølsdrift i jernalder/middelalder. I fjellet er det spesielt mange og varierte anlegg for jakt og fangst. De store fangstsystemene på Styvidalseggi, Handadalseggi og på Langafjellet er av de vestligste som er kjent av denne typen i landet. De består av dyregraver, bogastiller og ledegjerder. Noen ledegjerder fører fram til stup. På Langafjellet skal det være om lag 50 bogastiller i den sentrale delen av systemet. En av dyregravene er datert til eldre jernalder.

Området har gårdsbosetting med verdifull gammel bebyggelse og tufter etter husmannsplasser. Dyr dal var tidligere et lite bygdesentrum. Ved fjorden ligger det naust og ved elva nær utløpet et grendekraftverk fra mellomkrigstiden og rester av ei sag. På Hjø lmo og Vassete er det gammel stølsbebyggelse. Gårder på begge sider av fjorden hadde stølsretter i Dyr dalen.

Området har varierte kulturminner som dekker et langt tidsrom. Konsentrasjonen av jakt- og fangstminner i fjellet er sjelden og verdifull og har stor regional betydning. Området har store opplevelses- og kunnskapsverdier. Mange kulturminner har topografisk, noen også funksjonell tilknytning til vann.

Stor verneverdi ***

Friluftsjnteresser

Veforbindelse mangler og ferjeanløp er det bare sommerstid. Tilgjengeligheten er av den grunn dårlig. Bruken er mest lokal i form av turgåing og jakt. Alternative turområder finnes ikke. Det foregår leirskoleaktivitet her.

Stor verdi ***

Landbruksinteresser

Antall gårdsbruk er 13, men bare 8 er bosatt. Disse driver med sau. Jordbruksarealet er på 300 da, barskogarealet på 3000 da og løvskogen dekker et areal på 6000 da. Deler av elva har selvgjerdefunksjon, og det er strekninger langs elva som er flomutsatt.

Liten verdi *

Kraftressurser

Dyr dal kraftverk vil kunne utnytte fallet mellom kote 200 og fjorden. Det er ingen aktuelle reguleringsmuligheter i vassdraget, og prosjektet er derfor tenkt som et helt uregulert verk med en midlere årsproduksjon på 21 GWh meget dyr kraft der det meste av produksjonen er sommerkraft. Prosjektet er plassert i kategori II (7) i Samlet plan.